

Bogdan Buczkowski*
Anetta Kuna-Marszałek**
Uniwersytet Łódzki

MOTYWY ZAGRANICZNYCH INWESTYCJI BEZPOŚREDNICH – PRZYKŁAD PRZEDSIĘBIORSTW Z WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO¹

Streszczenie

Celem artykułu jest identyfikacja motywów polskich inwestycji bezpośrednich na przykładzie przedsiębiorstw z województwa łódzkiego. Wykorzystując dane z kwestionariusza ankiety, która została przeprowadzona w latach 2012–2014, pokazano, że tradycyjne motywy rynkowe są najważniejsze przy podejmowaniu decyzji o dokonywaniu zagranicznych inwestycji bezpośrednich przez firmy z regionu. Znacznie mniej istotne są motywy kosztowe i zasobowe, a najmniej ważne są motywy administracyjno-prawne (polityczne) i motyw ryzyka. Można to wytłumaczyć specyfiką działania przedsiębiorstw i stopniowym zaangażowaniem w proces internacjonalizacji. Jest on zazwyczaj poprzedzony osiągnięciem sukcesu na rynku krajowym i zaczyna się od działalności eksportowej. Dopiero z chwilą akumulacji zasobów firmy decydują się na inwestycje na dobrze znanych i bliskich geograficznie rynkach zagranicznych.

Słowa kluczowe: polskie inwestycje bezpośrednie, motywy internacjonalizacji, województwo łódzkie

---

* E-mail: buczkowskib@uni.lodz.pl

** E-mail: akuna@uni.lodz.pl

¹ Badanie przeprowadzono w ramach projektu „Determinanty i efekty aktywnej internacjonalizacji przedsiębiorstw z województwa łódzkiego” finansowanego przez Narodowe Centrum Nauki (UMO-2011/01/B/HS4/03372).

Wprowadzenie

Od momentu akcesji do Unii Europejskiej polskie przedsiębiorstwa coraz częściej dokonują zagranicznych inwestycji bezpośrednich (ZIB) i aktywnie angażują się w wiele projektów realizowanych na rynkach trzecich. Głównym kierunkiem ekspansji pozostają kraje Europy Zachodniej i Wschodniej, co wynika z bliskości geograficznej i kulturowej oraz przewidywalnego, a przede wszystkim niewielkiego ryzyka działania na jednolitym rynku. Z wielu badań wynika, że głównym motywem internacjonalizacji polskich przedsiębiorstw pozostają motywy rynkowe, z kolei motywy administracyjno-prawne mają najmniejsze znaczenie.

Przedsiębiorstwa regionu łódzkiego, o specyficznej strukturze gospodarczej – zdominowanej do niedawna przez przedsiębiorstwa przemysłu lekkiego i podlegającej szybkiej dywersyfikacji sektorowej – rzadziej niż firmy z innych regionów Polski podejmują decyzję o rozpoczęciu internacjonalizacji. Określenie determinant tego procesu ułatwi sformułowanie rekomendacji dla podmiotów gospodarczych odnośnie do strategii ich umiędzynarodawiania oraz może stanowić sugestię dla władz regionu czy instytucji otoczenia biznesu w zakresie polityki wspierania internacjonalizacji przedsiębiorstw.

Celem artykułu jest identyfikacja najważniejszych motywów polskich inwestycji bezpośrednich na przykładzie firm z województwa łódzkiego. Przedstawiono wyniki badania ankietowego przeprowadzonego w latach 2012–2014 w grupie 48 przedsiębiorstw. Analiza stanowi niewielki wycinek badań, jakie były prowadzone w Katedrze Wymiany Międzynarodowej Uniwersytetu Łódzkiego w latach 2011–2015.

1. Motywy dokonywania zagranicznych inwestycji bezpośrednich – ujęcie teoretyczne

Literatura przedmiotu podejmująca problematykę ZIB jest bardzo obszerna, a ważną jej część stanowią rozważania na temat motywów dokonywania zagranicznej ekspansji oraz związanych z nią oczekiwań inwestorów. Wśród wspomnianych analiz szczególne znaczenie ma praca Dunninga, który dokonał podziału determinantów dokonywania ZIB na cztery grupy: poszukiwania rynku (*market seeking*), poszukiwania zasobów (*resource seeking*), poszukiwania efektywności (*efficiency seeking*), poszukiwania aktywów strategicznych

(*strategic asset seeking*)². W późniejszych analizach podkreślał również znaczenie ram politycznych oraz otoczenia biznesowego³, a także wskazywał na możliwość pojawienia się dodatkowych motywów dokonywania ZIB. Dokonane z ich uwzględnieniem inwestycje podzielił na: a) inwestycje ucieczkowe (*escape investment*); b) inwestycje wsparcia (*support investment*) – wspierające działalność części przedsiębiorstwa oraz c) inwestycje pasywne (*passive investment*), czyli te, które nie spełniają wymogów wynikających z definicji ZIB⁴. Ciekawy jest zwłaszcza motyw ucieczki, który oznacza odpływ kapitału z krajów o niesprzyjającym klimacie inwestycyjnym. W przypadku inwestycji tego typu ucieczka może oznaczać również chęć pozbycia się „narodowości” pochodzenia kapitału i dokonywania tym samym tzw. okrężnych inwestycji (*routing investments*).

Przedstawiona klasyfikacja motywów ma charakter raczej ogólny i syntetyczny. Wielu innych autorów przeprowadza pogłębione analizy, koncentrując się na badaniu wybranej grupy determinant (np. ekonomicznych) dokonywania ZIB. Wśród nich dominują prace na temat: 1) rozmiarów rynku⁵ i tempa jego wzrostu⁶; 2) kosztów siły roboczej⁷ i jej jakości⁸; 3) wysokości podatków⁹, możliwości działania np. w parkach przemysłowych¹⁰ bądź korzystania z innych form zachęt

² J.H. Dunning, *The eclectic paradigm as an envelope for economic and business theories of MNE activity*, „International Business Review” 2000, vol. 9(2).

³ J.H. Dunning, *The Role of Foreign Direct Investment in Upgrading China's Competitiveness*, „Journal of International Business and Economy” 2003, vol. 4(1); J.H. Dunning, *Determinants of Foreign Direct Investment: Globalization-Induced Changes and the Role of Policies*, w: *Toward Pro-Poor Policies. Aid, Institutions and Globalization*, ed. B. Tungodden, N. Stern, I. Kolstad, World Bank, Washington 2004; J.H. Dunning, *Towards a New Paradigm of Development: Implications for the Determinants of International Business*, „Transnational Corporation” 2006, vol. 15(1).

⁴ J.H. Dunning, S.M. Lundan, *Theories of foreign direct investment*, w: *Multinational Enterprises and the Global Economy*, ed. J.H. Dunning M. Lundan, Edward Elgar Publishing Limited, Cheltenham 2008.

⁵ K. Mottaleb, *Determinants of Foreign Direct Investment and Its Impact on Economic Growth in Developing Countries*, „MPRA Paper” 2007, no. 9457; J.C. Anyanwu, *Why Does Foreign Direct Investment Go Where It Goes?: New Evidence From African Countries*, „Annals of Economics and Finance” 2012, vol. 13(2).

⁶ K. Mottaleb, *Determinants of Foreign Direct...; M. Busse, C. Hefeker, Political risk, institutions and foreign direct investment*, „European Journal of Political Economy” 2007, vol. 23(2).

⁷ H.P. Janicki, P.V. Wunnava, *Determinants of Foreign Direct Investment: Empirical Evidence from EU Accession Candidates*, „Applied Economics” 2004, vol. 36(5); Ch. Bellak, M. Leibrecht, A. Riedl, *Labour Costs and FDI Inflows into Central and Eastern European Countries: A Survey of the Literature and Empirical Evidence*, „Structural Change and Economics Dynamics” 2008, vol. 19(1).

⁸ K. Carstensen, F. Toubal, *Foreign Direct Investment in Central and Eastern European Countries: A Dynamic Panel Analysis*, „Journal of Comparative Economics” 2004, vol. 32(1).

⁹ K.A. Clausing, C.L. Dorobantu, *Re-entering Europe: Does European Union Candidacy Boost Foreign Direct Investment?*, „Economics of Transition” 2005, vol. 13(1); Ch. Bellak, M. Leibrecht, *Some Further Evidence on the Role of Effective Corporate Income Taxes as a Determinants of Foreign Direct Investment in Central and East European Countries*, Proceedings of the Annual Conference on Taxation, 2007.

¹⁰ C. Guagliano, S. Riela, *Do Special Economic Areas Matter In Attracting FDI? Evidence From Poland, Hungary And Czech Republic*, Working Paper, ISLA 2005, no. 21.

inwestycyjnych¹¹; 5) infrastruktury¹²; 6) otwartości handlu¹³; 7) ryzyka politycznego¹⁴; 8) szeroko pojętej jakości systemu instytucjonalnego¹⁵; 9) poziomu korupcji¹⁶; 10) bliskości kulturowej¹⁷.

Niektórzy autorzy przypisują duże znaczenie także pieniężnym czynnikom zewnętrznym jako potencjalnym determinantom ZIB¹⁸. Przykładem mogą być niskie koszty transportu, które wraz ze znacznymi rozmiarami sektora produkcyjnego i związanymi z tym korzyściami skali sprzyjają koncentracji produkcji i odwrotnie. W przypadku Europy Środkowo-Wschodniej, gdzie proces koncentracji przestrzennej (aglomeracji) jest permanentny, widać, że w tym stosunkowo niewiele znaczącym regionie może skupiać się wyspecjalizowana działalność przemysłowa.

W literaturze przedmiotu można także znaleźć wiele prac koncentrujących się na przedstawianiu motywów ZIB z punktów widzenia nowych krajów członkowskich UE, w tym państw Grupy Wyszehradzkiej¹⁹. Coraz częściej takie badania odnoszą się również do Polski²⁰, choć ujęcie regionalne (np. w obszarze województw) rzadko jest dokonywane. Dalsza analiza stanowi skromny wycinek badań, jakie były prowadzone w Katedrze Wymiany Międzynarodowej Uniwer-

¹¹ M. Owczarczuk M., *Government Incentives And FDI Inflow Into R&D – The Case Of Visegrad Countries*, „Entrepreneurial Business and Economics Review” 2013, vol. 1(2).

¹² V. Botric V., L. Skuffic, *Main Determinants of Foreign Direct Investment in the Southeast European Countries*, „Transition Studies Review” 2006, vol. 13(2).

¹³ J.C. Anyanwu *Why Does Foreign Direct...;* S.A. Asongu, O. Kodila-Tedika, „Conditional Determinants of FDI in Fast Emerging Economies: An Instrumental Quantile Regression Approach”, African Governance and Development Institute Working Paper” 2015, no. 15/003.

¹⁴ H. Krifa-Schneider, I. Matei, *Business Climate, Political Risk and FDI in Developing Countries: Evidence from Panel Data*, „International Journal of Economics and Finance” 2010, vol. 2(5); S.A. Asongu, O. Kodila-Tedika, *Conditional Determinants of FDI...*

¹⁵ F.L. Bartels, F. Napolitano, N.E. Tissi, *FDI In Sub-Saharan Africa: A Longitudinal Perspective On Location-Specific Factors (2003–2010)*, „International Business Review” 2014, vol. 23(3).

¹⁶ C. Castro, P. Nunes, *Does Corruption Inhibit Foreign Direct Investment?*, „Política/Revista De Ciencia Política” 2013, vol. 51(1).

¹⁷ K.-H. Chou, C.-H. Chen., C.-C. Mai, *The impact of third-country effects and economic integration on China's outward FDI*, „Economic Modelling” 2011, vol. 28(5); A. Kłysik-Uryszek, A. Kuna-Marszałek, *Geographical Breakdown of Polish OFDI – Explanatory Potential of Uppsala Model*, „Journal of International Studies” 2015, vol. 8(1).

¹⁸ K. Stachowiak, *Instytucjonalne uwarunkowania bezpośrednich inwestycji zagranicznych w Polsce*, Bogucki Wydawnictwo Naukowe, Poznań 2007.

¹⁹ Np. Słowacji – S. Ferencikova, S. Ferencikova, *The outward investment flows and development path: case of Slovakia*, „Eastern European Economics” 2012, vol. 50(2); Węgrzech – M. Sass, K. Antalóczy, A. Élterő, *Emerging multinationals and the role of virtual indirect investors: the case of Hungary*, „Eastern European Economics” 2012, vol. 50(2) czy Czech – A. Zemplerová, *Czech OFDI. Investment Strategies and Motivation to Invest Abroad*, „Eastern European Economics” 2012, vol. 50(2).

²⁰ W. Karaszewski i in., *Foreign Direct Investment of Polish Companies: its scale, structure, determinants, influence on the competitiveness*, Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Mikołaja Kopernika, Toruń 2009.

sytetu Łódzkiego w latach 2011–2015, i pokazuje najważniejsze motywy dokonywania ZIB przez firmy z województwa łódzkiego.

Badaniem zostało objętych 80% przedsiębiorstw, które weszły na rynek zagraniczny w formie inwestycji bezpośrednich (20% odmówiło udziału w badaniu). Znaczna ich część powstała w latach 90. ubiegłego wieku (41,7%) i w okresie 2000–2009 (35,4%). Prawie 77% stanowią spółki kapitałowe, w tym 56,3% to spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, natomiast 20,8% spółki akcyjne; 16,7% prowadzi jednoosobową działalność gospodarczą. Przedsiębiorstwa małe, zatrudniające od 10 do 49 osób, stanowią 35,4%, a średnie, od 50 do 249, i duże, powyżej 250 osób – po 25% ogółu badanych. W strukturze działalności dominuje przemysł i handel.

2. Motywy ekspansji inwestycyjnej przedsiębiorstw z województwa łódzkiego

Z wyników badania widać, że w podejmowaniu decyzji o internacjonalizacji działalności w formie ZIB zdecydowanie najważniejsze były motywy rynkowe, które jako istotne lub bardzo istotne wskazało 60,4% respondentów – średnia ocen 3,76, (w przedziale 1–4). Na drugim miejscu były motywy kosztowe (średnia 2,87), a dalej motywy zasobowe (średnia 2,68) i administracyjno-prawne (średnia 2,64) (rysunek 1)²¹.

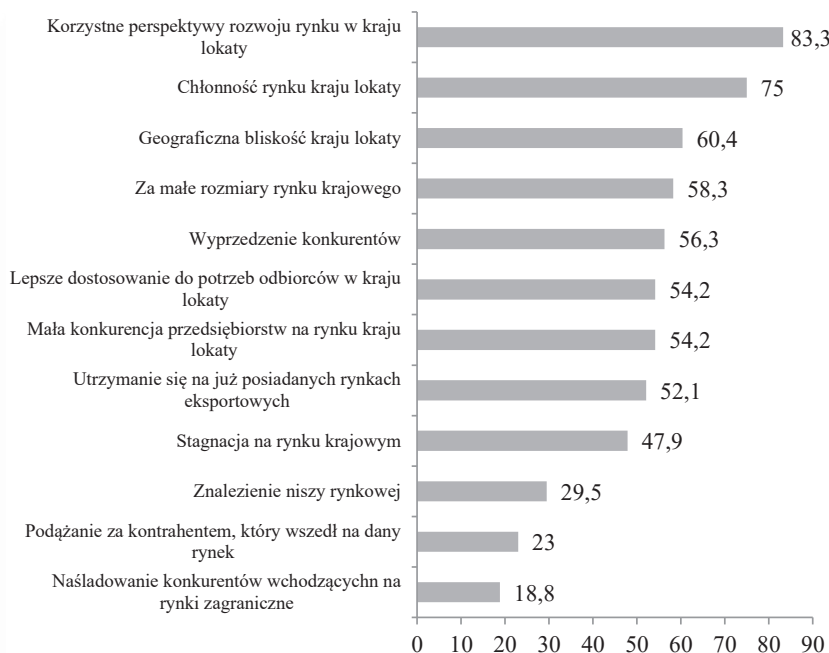
Rysunek 1. Motywy ekspansji inwestycyjnej uznane za istotne lub bardzo istotne (przez % badanych)

Źródło: badanie własne.

²¹ Badaniem zostało objętych 80% firm województwa łódzkiego dokonujących ZIB, ponieważ 20% odmówiło udziału w badaniu. Do gromadzenia danych wykorzystano metodę wywiadu kwestionariuszowego i metodę pogłębionego wywiadu z kadrą zarządzającą.

2.1. Motywy rynkowe

Z motywów rynkowych najważniejsze (dla 60–80% badanych) były korzystne perspektywy rozwoju rynku w kraju lokaty, jego chłonność i geograficzna bliskość. Duże znaczenie (dla 50–60% inwestorów) miały również za małe rozmiary rynku krajowego, chęć wyprzedzenia konkurentów, lepsze dostosowanie do potrzeb odbiorców w kraju lokaty i mała na nim konkurencja, jak również potrzeba utrzymania się na już zdobytych rynkach eksportowych i stagnacja na rynku krajowym. Stosunkowo niewielkie znaczenie miało podążanie za kontrahentem, znalezienie niszy rynkowej czy naśladowanie konkurentów (rysunek 2).

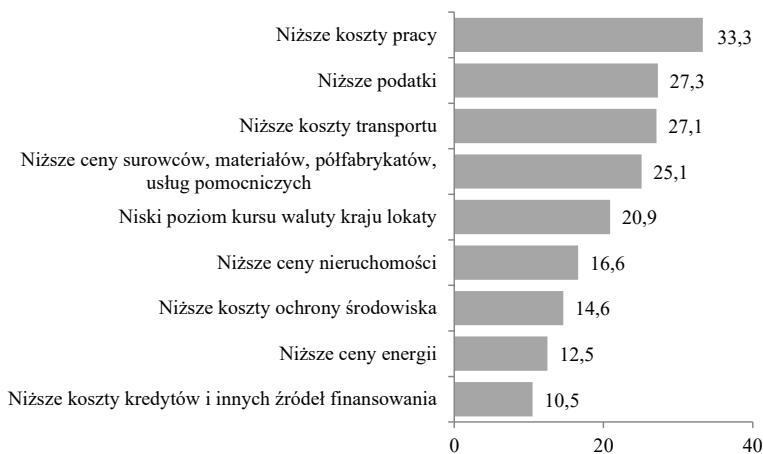

Rysunek 2. Motywy rynkowe uznane za bardzo istotne lub istotne (przez % badanych)

Źródło: badanie własne.

2.2. Motywy kosztowe

Przy podejmowaniu decyzji o ZIB motywy kosztowe miały dużo mniejsze znaczenie niż rynkowe. W tej grupie niższe koszty pracy, niższe podatki i niższe koszty transportu (dla około 30% inwestorów) miały bardzo istotne lub istotne znaczenie, a tylko dla mniej niż 20% były to niższe koszty związane z ochroną środowiska, niższe ceny energii elektrycznej i niższe koszty pozyskiwania kapitału (rysunek 3).

Rysunek 3. Motywy kosztowe uznane za bardzo istotne lub istotne przez inwestorów (przez % badanych)

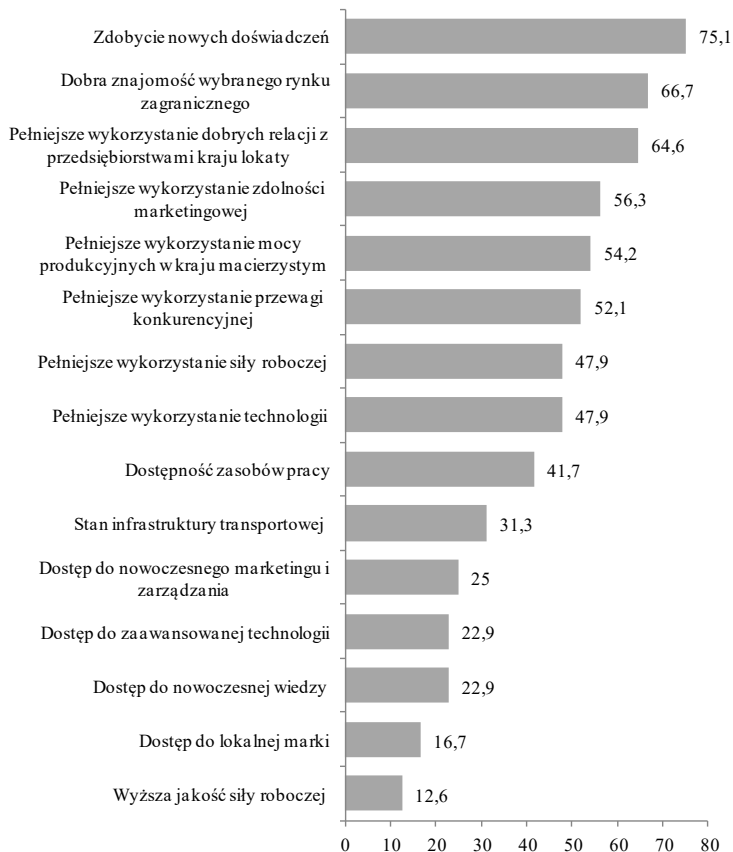
Źródło: badanie własne.

Taki rozkład istotności motywów kosztowych można uzasadnić handlowym charakterem ZIB z województwa łódzkiego i tym, że przedsiębiorstwa, rozważając wejście w tak zaawansowany etap internacjonalizacji, mają już zgromadzony odpowiedni kapitał własny.

2.3. Motywy zasobowe

Wśród motywów zasobowych (pozyskiwania nowych lub wykorzystania zgromadzonych zasobów) bardzo istotne lub istotne dla ponad 60% inwestorów było zdobycie nowych doświadczeń, wykorzystanie dobrej znajomości rynku zagranicznego oraz pełniejsze wykorzystanie dobrych relacji z przedsiębiorstwami kraju lokaty, a dla prawie 50% było to pełniejsze wykorzystanie zdolności marketingowych, mocy produkcyjnych w kraju macierzystym i przewagi konkurencyjnej. Dla niewielu inwestorów (poniżej 25%) istotne znaczenie miał dostęp do nowoczesnego marketingu, zaawansowanej technologii i wiedzy, lokalnej marki czy do wyższej jakości siły roboczej (rysunek 4).

Jak więc widać, pełniejsze wykorzystanie zasobów przedsiębiorstwa było istotniejszym motywem w podejmowaniu decyzji o inwestycji bezpośredniej niż pozyskanie zasobów trudno dostępnych na rynku krajowym, co jest konsekwencją handlowego charakteru ZIB i tego, że podmioty ich dokonujące najpierw prowadzą działalność eksportową i/lub importową. Mając zgromadzone własne zasoby na dalszą ekspansję, nie poszukują ich na innych rynkach.

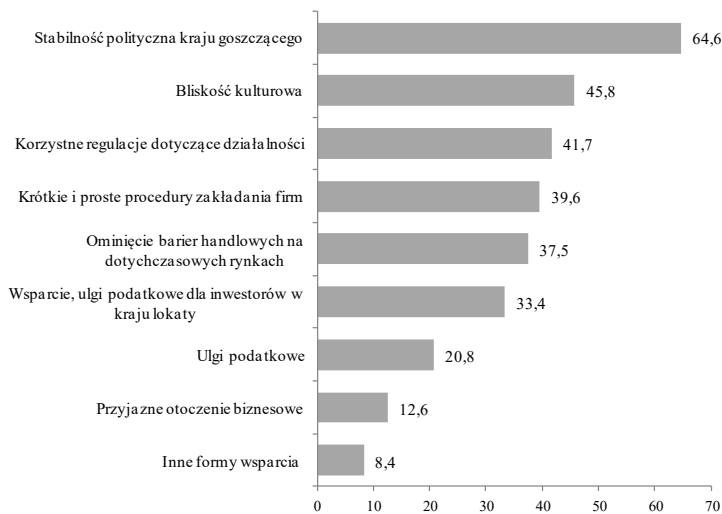
Rysunek 4. Motywy zasobowe uznane przez inwestorów za bardzo istotne lub istotne (przez % badanych)

Źródło: badanie własne.

2.4. Motywy administracyjno-prawne

Z motywów administracyjno-prawnych (politycznych) lokowania ZIB istotna była (dla ponad 60% inwestorów) stabilność polityczna kraju goszczącego, a następnie jego bliskość kulturowa, korzystne regulacje dotyczące działalności gospodarczej oraz krótkie i proste procedury zakładania firm. Prawie bez znaczenia były ulgi podatkowe, przyjazne otoczenie dla biznesu czy formy wspierania ZIB w kraju lokaty (rysunek 5).

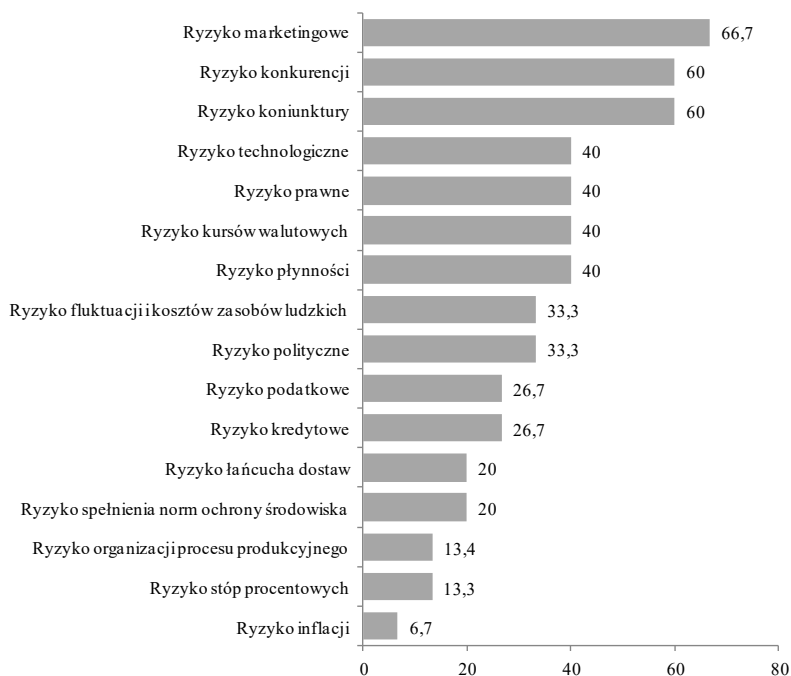
Rysunek 5. Motywy administracyjno-prawne uznane przez inwestorów za bardzo istotne lub istotne (w % badanych)

Źródło: badanie własne.

5. Motyw ryzyka

Badanie pozwoliło też na określenie znaczenia ryzyka w podejmowaniu decyzji o ZIB. Jak się okazało, prawie 30% przedsiębiorstw nie oceniało ryzyka kraju lokaty, dla 33,3% taka ocena nie miała żadnego wpływu na decyzję o lokalizacji inwestycji i dla prawie takiej samej liczby badanych podmiotów (31,3%) poziom ryzyka wpływał na wybór lokalizacji inwestycji.

Dla podmiotów, dla których poziom ryzyka wpływał na wybór lokalizacji ZIB, najbardziej istotne (dla ponad 60% inwestorów) było ryzyko marketingowe, konkurencji i koniunktury. Najmniejsze znaczenie (poniżej 20% wskazań) miało ryzyko łańcucha dostaw, spełnienia norm ochrony środowiska, organizacji procesu produkcyjnego, stóp procentowych czy inflacji (rysunek 6). Taki rozkład ważności ryzyka można wytłumaczyć handlowym charakterem ZIB i tym, że wejście firm na rynek zagraniczny w tej formie było poprzedzone, w większości przypadków, prowadzeniem działalności eksportowej i/lub importowej i dzięki temu inwestorzy dobrze znali kraj lokaty.

Rysunek 6. Rodzaje ryzyka uznane za bardzo istotne lub istotne (przez % badanych)

Źródło: badanie własne.

Podsumowanie

Przeprowadzone badanie pokazuje, że na podejmowanie decyzji o ZIB przez przedsiębiorstwa z województwa łódzkiego największy wpływ mają motywy rynkowe. Dużo mniejsze jest znaczenie motywów kosztowych i zasobowych, w tym chęć wykorzystania zgromadzonych zasobów przedsiębiorstwa. Nie wielkie znaczenie mają motywy administracyjno-prawne (polityczne) i motyw ryzyka. Taki rozkład ważności motywów można wytłumaczyć handlowym charakterem większości dokonywanych ZIB i etapowym zaangażowaniem przedsiębiorstw w proces internacjonalizacji. Ekspansja zagraniczna jest poprzedzona sukcesem na rynku krajowym i rozpoczyna się najczęściej od działań eksportowych. Małe znaczenie motywów kosztowych, pozyskiwania zasobów i zmniejszania ryzyka, a z drugiej strony duże znaczenie dystansu geograficznego i psychicznego świadczą o tym, że firmy regionu łódzkiego znajdują na wczesnym etapie internacjonalizacji. Dopiero po zgromadzeniu odpowiednich zasobów zaczną inwestować na rynkach mniej znanych i dalej położonych.

Literatura

- Anyanwu J.C., *Why Does Foreign Direct Investment Go Where It Goes?: New Evidence From African Countries*, „Annals of Economics and Finance” 2012, vol. 13(2).
- Asongu S.A., Kodila-Tedika O., *Conditional Determinants of FDI in Fast Emerging Economies: An Instrumental Quantile Regression Approach*, „African Governance and Development Institute Working Paper” 2015, no. 15/003.
- Bartels F.L., Napolitano F., Tissi, N.E., *FDI In Sub-Saharan Africa: A Longitudinal Perspective On Location-Specific Factors (2003–2010)*, „International Business Review” 2014, vol. 23(3).
- Bellak Ch., Leibrecht M., *Some Further Evidence on the Role of Effective Corporate Income Taxes as a Determinants of Foreign Direct Investment in Central and East European Countries*, Proceedings of the Annual Conference on Taxation, 2007.
- Bellak Ch., Leibrecht M., Riedl A., *Labour Costs and FDI Inflows into Central and Eastern European Countries: A Survey of the Literature and Empirical Evidence*, „Structural Change and Economics Dynamics” 2008, vol. 19(1).
- Botric V., Skufflic L., *Main Determinants of Foreign Direct Investment in the Southeast European Countries*, „Transition Studies Review” 2006, vol. 13(2).
- Busse M., Hefeker C., *Political risk, institutions and foreign direct investment*, „European Journal of Political Economy” 2007, vol. 23(2).
- Carstensen K., Toubal F., *Foreign Direct Investment in Central and Eastern European Countries: A Dynamic Panel Analysis*, „Journal of Comparative Economics” 2004, vol. 32(1).
- Castro C., Nunes P., *Does Corruption Inhibit Foreign Direct Investment?*, „Political Revista De Ciencia Política” 2013, vol. 51(1).
- Chou K.-H., Chen C.-H., Mai C.-C., *The impact of third-country effects and economic integration on China's outward FDI*, „Economic Modelling” 2011, vol. 28(5).
- Clausing K.A., Dorobantu C.L., *Re-entering Europe: Does European Union Candidacy Boost Foreign Direct Investment?*, „Economics of Transition” 2005, vol. 13(1).
- Dunning J.H., *Determinants of Foreign Direct Investment: Globalization-Induced Changes and the Role of Policies*, w: *Toward Pro-Poor Policies. Aid, Institutions and Globalization*, ed. B. Tungodden, N. Stern, I. Kolstad, World Bank, Washington 2004.
- Dunning J.H., *The eclectic paradigm as an envelope for economic and business theories of MNE activity*, „International Business Review” 2000, vol. 9(2).
- Dunning J.H., *The Role of Foreign Direct Investment in Upgrading China's Competitiveness*, „Journal of International Business and Economy” 2003, vol. 4(1).
- Dunning J.H., *Towards a New Paradigm of Development: Implications for the Determinants of International Business*, „Transnational Corporation” 2006, vol. 15(1).

- Dunning J.H., Lundan S.M., *Theories of foreign direct investment*, w: *Multinational Enterprises and the Global Economy*, ed. J.H. Dunning, M. Lundan, Edward Elgar Publishing Limited, Cheltenham 2008.
- Ferencikova S., Ferencikova S., *The outward investment flows and development path: case of Slovakia*, „Eastern European Economics” 2012, vol. 50(2).
- Guagliano C., Riela S., *Do Special Economic Areas Matter In Attracting FDI? Evidence From Poland, Hungary And Czech Republic*, Working Paper, ISLA 2005, no. 21.
- Janicki H.P., Wunnava P.V., *Determinants of Foreign Direct Investment: Empirical Evidence from EU Accession Candidates*, „Applied Economics” 2004, vol. 36(5).
- Karaszewski W. i in., *Foreign Direct Investment of Polish Companies: its scale, structure, determinants, influence on the competitiveness*, Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Mikołaja Kopernika, Toruń 2009.
- Kłysik-Uryszek A., Kuna-Marszałek A., *Geographical Breakdown of Polish OFDI – Explanatory Potential of Uppsala Model*, „Journal of International Studies” 2015, vol. 8(1).
- Krifa-Schneider H., Matei I., *Business Climate, Political Risk and FDI in Developing Countries: Evidence from Panel Data*, „International Journal of Economics and Finance” 2010, vol. 2(5).
- Mottaleb K., *Determinants of Foreign Direct Investment and Its Impact on Economic Growth in Developing Countries*, „MPRA Paper” 2007, no. 9457.
- Owczarczuk M., *Government Incentives And FDI Inflow Into R&D – The Case Of Visegrad Countries*, „Entrepreneurial Business and Economics Review” 2013, vol. 1(2).
- Sass M., K.. Antalóczy, A. Éltető, *Emerging multinationals and the role of virtual indirect investors: the case of Hungary*, „Eastern European Economics” 2012, vol. 50(2).
- Stachowiak K., *Instytucjonalne uwarunkowania bezpośrednich inwestycji zagranicznych w Polsce*, Bogucki Wydawnictwo Naukowe, Poznań 2007.
- Zemplinerová A., *Czech OFDI. Investment Strategies and Motivation to Invest Abroad*, „Eastern European Economics” 2012, vol. 50(2).

MOTIVES OF POLAND'S OFDI. EXAMPLE OF ENTERPRISES FROM LODZ REGION

Abstract

In this paper we examine the determinants of the Polish outward foreign direct investment at a regional level. Using survey data from a questionnaire that was conducted in the years 2012–2014, we show that traditional market-related determinants act as the main drivers for the outward FDI of the Lodz region. Much less important are cost and resource related motives while political (administrative and legal) determinants along-

side the risk related ones are of little importance in making decisions on FDI. This can be explained by trade related nature of the Lodz region OFDI and stepwise involvement of the companies in the process of internationalization that is preceded by the success on the domestic market and starts usually from export activities, and only after collecting adequate resources, companies invest in well-known and close markets.

Translated by Bogdan Buczkowski, Anetta Kuna-Marszałek

Keywords: Polish OFDI, motives of internationalization, Lodz voivodship

JEL codes: F21, F23

